

Πρόγραμμα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων
ΚΥΚΛΟΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

03.

Χρειάζομαι ή Θέλω;
Μαθαίνω να επιλέγω!

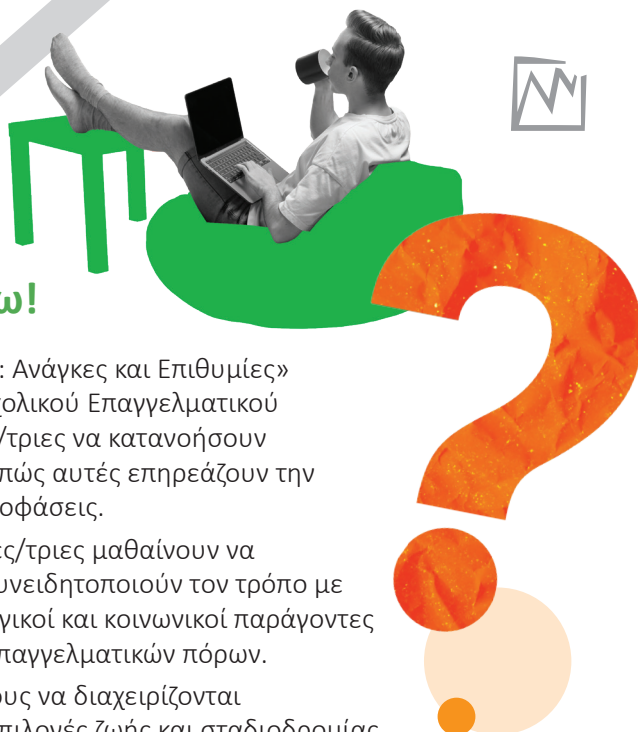
● ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗ/ΤΡΙΑΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

03.

Χρειάζομαι ή Θέλω; Μαθαίνω να επιλέγω!

Το εργαστήριο αυτό, χτισμένο γύρω από τον άξονα «Κατανάλωση: Ανάγκες και Επιθυμίες» του οικονομικού αλφαριθμητισμού και ενταγμένο στο πλαίσιο του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΣΕΠ), στοχεύει να βοηθήσει τους/τις μαθητές/τριες να κατανοήσουν καλύτερα πώς διαμορφώνονται οι προσωπικές τους επιλογές και πώς αυτές επηρεάζουν την καθημερινότητά τους και τις μελλοντικές επαγγελματικές τους αποφάσεις.

Μέσα από βιωματικές ασκήσεις και ομαδική συζήτηση, οι μαθητές/τριες μαθαίνουν να ξεχωρίζουν τις πραγματικές ανάγκες από τις επιθυμίες τους, να συνειδητοποιούν τον τρόπο με τον οποίο παίρνουν αποφάσεις και να αναγνωρίζουν πώς ψυχολογικοί και κοινωνικοί παράγοντες επηρεάζουν την κατανάλωση και τη διαχείριση προσωπικών και επαγγελματικών πόρων.

Η γνώση αυτή είναι θεμελιώδης, καθώς ενισχύει την ικανότητά τους να διαχειρίζονται υπεύθυνα τους διαθέσιμους πόρους, να αξιολογούν ρεαλιστικά επιλογές ζωής και σταδιοδρομίας και να αναπτύσσουν μια πιο κριτική στάση απέναντι στις καταναλωτικές συνήθειες.

Έτσι προετοιμάζονται για πιο ώριμες και συνειδητές οικονομικές και επαγγελματικές αποφάσεις στο μέλλον.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΟΦΕΛΗ

Γνώσεις

- Διάκριση ανάμεσα σε ανάγκες και επιθυμίες.
- Αναγνώριση κάθε καταναλωτικής επιλογής ως οικονομικής απόφασης.
- Κατανόηση του ότι ψυχολογικοί και κοινωνικοί παράγοντες (μεροληψίες, πλαίσιο επιλογών κ.λπ.) επηρεάζουν την προσωπική κατανάλωση.
- Εξάσκηση στην ιεράρχηση και στην ορθολογική αξιολόγηση των επιλογών τους.

Συναισθήματα και συμπεριφορά

- Προβληματισμός για τις προσωπικές καταναλωτικές συνήθειες.
- Ανάπτυξη υπευθυνότητας και αυτοσυγκράτησης στην αγοραστική συμπεριφορά.
- Καλλιέργεια συνείδησης στα προσωπικά καταναλωτικά κίνητρα και στις συμπεριφορές, καλλιέργεια του σεβασμού για τις διαφορετικές ανάγκες και επιθυμίες των άλλων.
- Ενίσχυση της αυτοπεποίθησης στις προσωπικές οικονομικές αποφάσεις.

Οι παραπάνω γνώσεις, στάσεις και δεξιότητες συμβάλλουν στην υπεύθυνη διαχείριση των διαθέσιμων προσωπικών πόρων και ενισχύουν την ικανότητα των μαθητών/τριών να αξιολογούν ρεαλιστικά επιλογές ζωής και σταδιοδρομίας, με στόχο τη διασφάλιση της προσωπικής και επαγγελματικής τους πορείας στο πλαίσιο του ΣΕΠ.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ

Ανάγκες και επιθυμίες

Όσα αγοράζουμε ανήκουν σε 2 μεγάλες κατηγορίες: στα αγαθά και στις υπηρεσίες.

Τα αγαθά και οι υπηρεσίες χωρίζονται σε ανάγκες και επιθυμίες.

- Ανάγκες είναι τα απαραίτητα του βίου μας, εκείνα χωρίς τα οποία δεν μπορούμε να ζήσουμε (τροφή, νερό, στέγη, βασική ένδυση).
- Επιθυμίες είναι όσα μάς ευχαριστούν και θα θέλαμε να αποκτήσουμε, αλλά μπορούμε να ζήσουμε και χωρίς εκείνα (γλυκά, παιχνίδια, πολυτελή αντικείμενα).

► **Η διάκριση ανάμεσα σε ανάγκη και επιθυμία μάς βοηθά να ιεραρχούμε σωστά τις επιλογές μας και να λαμβάνουμε πιο συνειδητές αποφάσεις για τις αγορές μας.**

Οικονομικές αποφάσεις

Κάθε αγορά που κάνουμε είναι μια μικρή οικονομική απόφαση. Ιδανικά, οι αποφάσεις μας θα έπρεπε να είναι «ορθολογικές», δηλαδή να βασίζονται σε πληροφορίες, συνέπεια και ξεκάθαρες προτιμήσεις. Στην πράξη, όμως, οι άνθρωποι συχνά παίρνουν αποφάσεις επηρεασμένοι από συναισθήματα ή μεροληψίες.

Ο Ντάνιελ Κάνεμαν, που βραβεύτηκε με το Νόμπελ Οικονομίας το 2002, έδειξε ότι:

- Εμπιστευόμαστε υπερβολικά το μέλλον μας (υπεραυτοπεποίθηση).
- Προτιμούμε άμεσες μικρές ανταμοιβές από μελλοντικές μεγαλύτερες (υπερβολική προεξόφληση).
- Κάνουμε «νοητική λογιστική» (π.χ. ξοδεύουμε πιο εύκολα με κάρτα).
- Επηρεαζόμαστε από το πώς παρουσιάζεται μια επιλογή (framing).
- Μας πονάει περισσότερο μια απώλεια από ό,τι μας χαροποιεί ένα κέρδος.

► *Η κατανόηση των παραπάνω μηχανισμών βοηθά τους/τις μαθητές/τριες να αναγνωρίσουν πώς επηρεάζεται η καταναλωτική τους συμπεριφορά και να αποκτήσουν συνειδητότητα στις επιλογές τους.*

Προαιρετική ανάλυση

Ντάνιελ Κάνεμαν και οι αποφάσεις μας

Το 2002, το Νόμπελ Οικονομίας απονεμήθηκε στον ψυχολόγο Ντάνιελ Κάνεμαν (1934-2024). Ο Κάνεμαν μελέτησε πώς οι άνθρωποι παίρνουν οικονομικές αποφάσεις και απέδειξε ότι δεν σκεφτόμαστε πάντα με «ορθολογικό» τρόπο. Αυτή η μη ορθολογική συμπεριφορά ονομάζεται «γνωστική μεροληψία». Ακολουθούν μερικά παραδείγματα τέτοιων συμπεριφορών, ώστε να γίνει περισσότερο κατανοητό ότι συχνά οι αποφάσεις μας επηρεάζονται από το μυαλό και τα συναισθήματά μας και όχι μόνο από τη λογική.

Το να τις αναγνωρίζουμε, μάς βοηθά να γίνουμε πιο προσεκτικοί/ές καταναλωτές/τριες.

Υπεραυτοπεποίθηση

- Πιστεύουμε υπερβολικά ότι «θα τα καταφέρουμε στο μέλλον».
Έτσι, για να αντιμετωπίσουμε τυχόν απρόοπτα, μπορεί να ξοδεύουμε χωρίς να αποταμιεύουμε.

Υπερβολική προεξόφληση

- Θέλουμε πιο πολύ μια μικρή ανταμοιβή τώρα παρά μια μεγαλύτερη στο μέλλον.
Έτσι, μπορεί να ξοδέψουμε τα χρήματα σε γλυκά σήμερα αντί να τα φυλάξουμε για κάτι πιο σημαντικό αύριο.

Νοητική λογιστική

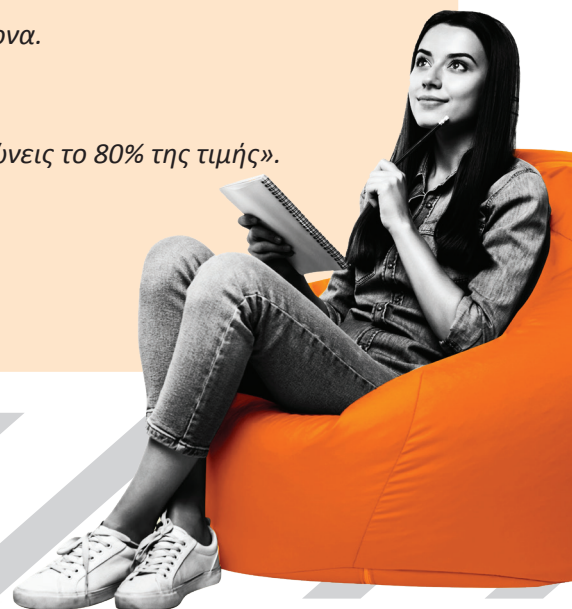
- Ξοδεύουμε πιο εύκολα με κάρτα παρά με μετρητά.
Εφόσον με το πλαστικό χρήμα «δεν βλέπουμε» την απώλεια τόσο έντονα.

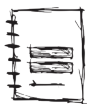
Επίπτωση πλαισίου (framing)

- Η επιλογή μας αλλάζει ανάλογα με το πώς παρουσιάζεται κάτι.
Η φράση «έκπτωση 20%» ακούγεται πιο θετική από τη φράση «πληρώνεις το 80% της τιμής».

Αποστροφή ζημιάς

- Μας πονάει περισσότερο να χάσουμε 10 € απ' ό,τι μας χαροποιεί να κερδίσουμε 10 €. *Έτσι, μερικές φορές αποφεύγουμε ρίσκα, ακόμα κι εκείνα που θα μας ωφελούσαν.*

ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
Χρειάζομαι ή Θέλω; Μαθαίνω να επιλέγω!

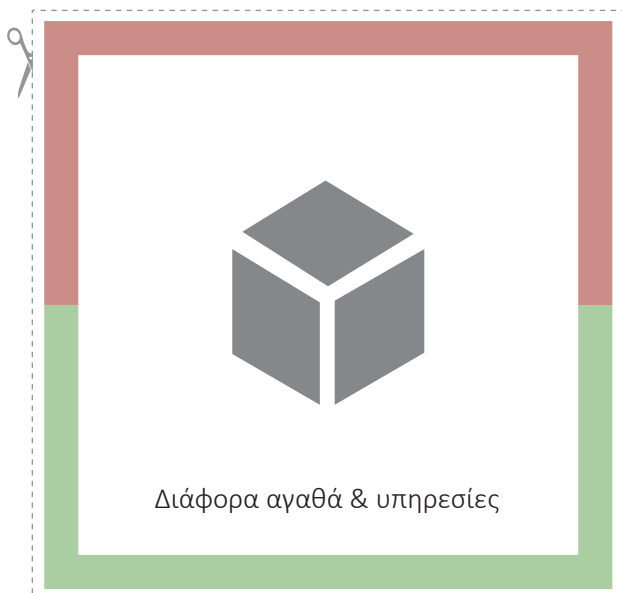
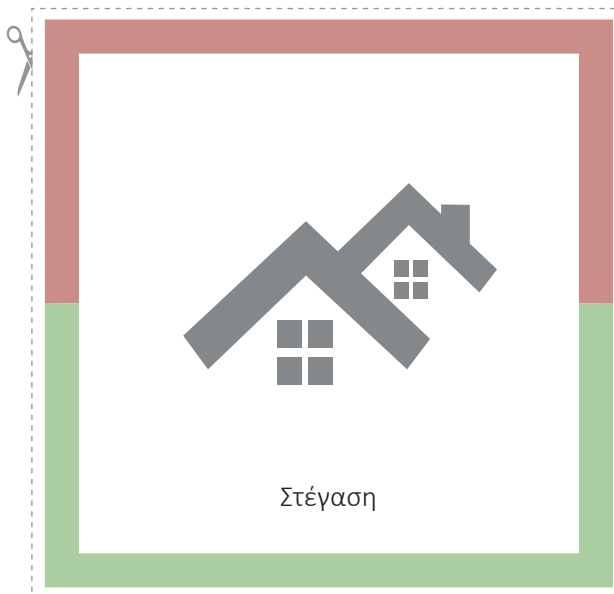
1. Εισαγωγή

Ξεκινήστε κόβοντας τις παρακάτω κάρτες και φέρνοντάς τες στην τάξη. Οι κάρτες απεικονίζουν διάφορες κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών. Απλώστε τες, ώστε όλοι/ες οι μαθητές/τριες να μπορούν να τις δουν. Αυτό θα τραβήξει το ενδιαφέρον τους, και τα παραδείγματα θα χαρίσουν ζωντάνια στη συζήτηση που θα ακολουθήσει.

Παίξτε το animated video

- *Ενθαρρύνετε συζήτηση με σκοπό τη διάκριση ανάμεσα σε ανάγκες και επιθυμίες, όπως απεικονίζεται στις κάρτες.*

Εκπαίδευση

Υγεία

Εστιατόρια, καφέ & ξενοδοχεία

Διαρκή αγαθά

Επικοινωνίες

Αναψυχή & πολιτισμός

03.

Χρειάζομαι ή Θέλω;
Μαθαίνω να επιλέγω!

• ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗ/ΤΡΙΑΣ

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

Συντονισμός: Μάνος Κορδάκης

Επιμέλεια παραγωγής/παιδαγωγική προσαρμογή: Μαρία Καρβουνοπούλου

Συγγραφή κειμένων: Ελευθερία Γεωργουλέα, Αναστάσιος Ρίζος

Γλωσσική επιμέλεια: Ευτυχία Παναγιώτου

Γραφιστικός σχεδιασμός: Κατερίνα Μαργέτη, Έφη Παναγιωτίδη

Παραγωγή οπτικοακουστικού υλικού: Γιώργος Καραγιώργος

